

Дзітлярыйчыя Мастацтва

Год выд. 33-1
№ 19 (1864)
Сакавік 1964 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

ХАРОШЫЯ НАШЫ СЯБРОЎКІ

Доследы, роздум, збагульненні, навуковыя адкрыцці... У гэтым з'явіўся чысла прафесара, доктара біялагічных навук Лідзіі Сямёнаўны Чарнасавай. Калі вы ірыху знаёмы са станам сучаснай біялагічнай навуцы і маеце багатае ўяўленне — вы без асаблівай спецыяльнай дапамогі зразумееце, што будзе азначаць для медыцыны, для жыцця чалавека канчатковае вырашэнне праблем, над якімі многа гадоў працуе Лідзія Сямёнаўна. Біяхімія нервовай сістэмы — так называюцца гэтыя праблемы ў сваім шматгранным, невычарпальным комплексе.

І вось так кожны дзень — доследы, роздум...

ДА ЮБІЛЕЮ КАВЗАРА НА РОДНАЙ МОВЕ ТАРАСА

У дні падрыхтоўкі да 150-годдзя з дня нараджэння Тараса Шаўчэнка ў Цэнтральным кніжным магазіне сталі асабліва ўражальна на яго творы. У адрозненне ад выданняў «Кавзара», «Зайвіць», мініяцюры выдання «Зайвіць», у якім вядомы верш паэты даецца ў перакладзе на пяцьдзесят мову свету. Кнігі завезены з Украіны спецыяльна да юбілею. Тым, каго цікавяць літаратурна-навуковыя работы, прадаць прапануюць зборнік «Тарас Шаўчэнка», выданы Акадэміяй навук БССР, і зборнік «Тарас Шаўчэнка. Документы і матэрыялы», які выдала Дзяржаўная выданнявая палітычная літаратура УССР.

УКРАЇНСКАЯ ВЫСТАЎКА ў МІНСКУ

Да 150-годдзя з дня нараджэння Тараса Рыгоравіча Шаўчэнка Украінскія мастакі прыслалі ў Мінск выстаўку, прысвечаную вялікаму Кабзару. І сакавік у салон-магнізіне па Ленінскай праспекце адбылося ўрачыстае адкрыццё гэтай выстаўкі. Кароткае ўступнае слова сказаў народны мастак БССР Ан-

СЕМДЗЕСЯТ РАБОТ АДНОЙ КАФЕДРЫ

Супрацоўнікі кафедры літаратуры Гомельскага педагагічнага інстытута за апошнія дзесяць год апублікавалі больш семдзяткі работ, прысвечаных Тарасу Шаўчэнку. Тут можна назваць працы «Шаўчэнка і Беларусь» П. Ахрыменкі, «Т. Р. Шаўчэнка і беларуская культура» Я. Міхалюка, «Любен Каравелу» як перакладчыка Т. Р. Шаўчэнка В. Ахрыменкі і іншыя.

МАСКВА СЛУХАЕ ГОЛАС БРЭСТА

...Апошні канцэрт гродзінскага фестывалю Беларускай самадзейнасці ў Маскве. У ім прынялі ўдзел аматары мастацтва з Брэста — выканаўцы народнай харавой капэлы клуба чыгуначнікаў і гарадскога маладзёжнага народнага ансамбля танца.

ПРЫНЁМАНСКАЕ ДЗІВА

Я ў царстве кімі. Галоўны цэх. Багу, багу па левыці наверх. Ужо лаўлю ўсхвалявана жменямі Асколачкі дрыгготкага прамяня.

Цяля ўжо на зруб сасновы выйшаў — Ладзіць цёс. Чалавеку мотанна за іншых Праз жыццё.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

ПЛЕНУМ САЮЗА РАБОТНІКАЎ КІНАМАТАГРАФІІ БЕЛАРУСІ

халіае. Няўдала падабраны артысты, і асабліва для выканання вядучых роляў.

«Трэцяя ракета» з'яўляецца трэцім самастойным творам рэжысёра Р. Віктарава і сведчыць аб урасым майстэрстве рэжысёра.

М. Фігуровіч далей гаворыць, што многія палей і недахопаў, дапушчальных у асобных карцінках, можна было б забягуць, калі б сцэнарый і карціны ў працэсе работы над імі больш шырока абмяркоўваліся творчым актывам студыі.

Вялікае месца М. Фігуровіч удзяляў пытанню зніжэння кошту кінафільмаў, сцэнарый і падрыхтоўцы кадраў для студыі.

Барысба за ўласці з'яўляюцца і мадэлі ўроўня карцін з'яўляюцца галоўнай задачай Саюза кінарэжысёраў. Аднак, гаворыць кінамастацтва, з гэтай задачай мы пачынаем справу ўжо з самага пачатку.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

ПЛЕНУМ КІНАМАТАГРАФІСТАЎ РЭСПУБЛІКІ • МАСКВІЧЫ ВІТАЮЦЬ БЕЛАРУСКІХ САМАДЗЕЙНЫХ АРТЫСТАЎ • ХАРОШЫЯ НАШЫ СЯБРОЎКІ • СЯРОД КНІГ • ПАЭТЫЧНАЯ ПЕРАКЛІЧКА СЯСЦЕР • АПАВЯДАННЕ УЛАДЗІМІРА МЕХАВА.

Данута ЗАГНЕТАВА

У ГОНАР СЛАЎНАЙ ГАДАВІНЫ

Грамадскі рэспублікі шырока адзначае 400-годдзе рускага кнігадрукавання.

САВЕЦКАЯ КНІГА ў ЛІЧБАХ

У выдавецтве «Кніга» да 400-годдзя рускага кнігадрукавання выйшаў зборнік «Савецкі друкар».

У САЮЗЕ АРХІТЭКТАРАЎ БССР

На пасяджэнні праўлення, выбранага VIII з'езду Саюза архітэктараў БССР, выбраны прэзідыум і складзе В. Аладзе, Э. Дзямідэ, В. Ладыгіна, І. Ляўко, Л. Міцкевіча, А. Наканечна, Г. Сисова.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

У ГОНАР СЛАЎНАЙ ГАДАВІНЫ
Грамадскі рэспублікі шырока адзначае 400-годдзе рускага кнігадрукавання.
У Мінску, у памяшканні Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, адбыўся ўрачысты вечар грамадскага горада, прысвечаны 400-годдзю рускай друкаванай кнігі.

У выдавецтве «Кніга» да 400-годдзя рускага кнігадрукавання выйшаў зборнік «Савецкі друкар». Матэрыялы зборніка яскрава адлюстроўваюць поспехі, дасягнутыя ў кнігаздавецтве ў Савецкай краіне. На душу насельніцтва ў СССР зараз выдаецца ў 9 разоў больш кніг, чым у 1913 годзе ў царскай Расіі.

У выданні «Кніга» да 400-годдзя рускага кнігадрукавання выйшаў зборнік «Савецкі друкар». Матэрыялы зборніка яскрава адлюстроўваюць поспехі, дасягнутыя ў кнігаздавецтве ў Савецкай краіне.

На пасяджэнні праўлення, выбранага VIII з'езду Саюза архітэктараў БССР, выбраны прэзідыум і складзе В. Аладзе, Э. Дзямідэ, В. Ладыгіна, І. Ляўко, Л. Міцкевіча, А. Наканечна, Г. Сисова.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

П Р А Н А К

Мудры сон. І на ўсё — На палі, на дрэвы І на праслы Апускаецца ўрачыста яснасць.

На здымку (злева направа): удзельнікі пленума — пісьменнікі К. Губарэвіч, А. Влоўскі, М. Луканін, крытык Ул. Нафед, кінарэжысёры Л. Куліжану, Р. Віктараў і дырэктар студыі «Беларусьфільм» І. Дорскі. Фота І. ЗМІТРОВІЧА. (БЕЛТА)

На сцэне Беларускага тэатра юнага глядача кутна вы ўбачыце новую Ліпачку, распеваць, лядкавую куклу дачку... Будзе выношаць гэтую ролю ў спектаклі Астроўскага маладая актрыса Людміла Ярмак, намсорг і старшы педагог тэатра.

ТРОЙЦЫ ЮБІЛЯР

Світала. Праз чырванастольныя сосны стэрлі першы прамежычкі сонца. Дзвюччына стала, зачараваная характам прыроды, глядзела на зялёныя вяршыні, дзе ўсім колерам высклікі загаралася густая раса. Палотны паўпачына зліцаліся і пералічылі казачныя ўзоры. Гэтыя незабыўныя ўспаміны маленства на ўсё жыццё засталіся ў памяці Канстанцыі Антоўны Буйла.

Калі ж дзвюччыні мінула чатырнаццаць гадоў, падслухаў шум лесу, зван серабрыстых ракучак, шпэт аканістых лугоў і паду вылілася ў простую песеньку:

Любімо наш край — старонку гэту, дзе я радзіла, расла. Дзе першы раз пазнала шчасце. Слышу яшчэ іранію.

Не толькі краса прыроды, не толькі характа Радзімы, а і дэспраўнага народа глыбока хваляваў маладую паэтэсу. І ў сям'і юныя гады, калі навуку было столькі гора, пакуты, уніжэнняў, песня Канстанцыі Буйла ўзнісла сурова праўдую жыцця:

Гэта вырваўся стогі з набадзела душы і расплыўся кудась сярэд сумнай цішы.

І папыў ён у дзень, і табе ў ім жыць. Скарэй цякай папыў Мін жаласцівай ніў. — То не песня мая, і не цякай я.

Не плачзі і стагнаць збіраеся паэтэса. Яна Купала, Якуб Колас, Якім Багдановіч, Цётка ўдхнулі сілу прагату і барышчу ў юнае сэрца маладой Канстанцыі.

Мы — вольныя арлы, радзімы нашай дзеці. Хто мае прапа нас нявечы, зневажаць? Мы — вольныя арлы, в аднавай Мы волю і барышчу павіны прабудаваць. За шчасце, за жыццё! І надзею не смея Магутную руку бясілына апускаць.

Пяцьдзесят пяць гадоў назад Канстанцыя Буйла напісала свой

НОВЫ СПЕКТАКЛ

У Мінскай абласнай драматычнай тэатры адбылася прэм'ера спектакля па п'есе Габрыеля Запольскага «Мараль паві Дзяска». У спектаклі заняты народныя артысты РСФСР М. Радзінка, заслужаны артысты БССР У. Гальперына, С. Яворскі, заслужаная артыстка РСФСР Э. Міхайлава, заслужаная артыстка КССР Н. Фадзеева і інш. Рэжысёр спектакля заслужаны артыст БССР А. Раеўскі, мастак — М. Валахаў.

Вось Паліне не шчыне нешта з дзецьмі. Хварэюць і хварэюць. Асабліва маленькая. Колькі таго чалавечка, а сэрца нікуды не вяртае. Мушы, дзе сабе знаць матчына кантуэра — Паліна ж ледзь не год пралажала ў ваіну ў шпіталі... А Баранавых сын ужо ў інстытуце. Здымак прыслыла — прыгажун, мацан. Дай яму боп здароўя і шчасця...

Надуме паслаць Паліныным дзецям памідураў. У Маскве яны, вядома, дарагія, многа не купіш, а ў яе на гародчыку іх чырваное — не злічыць... І напісаць трэба Сароку — спытаць, ці набывлі для сына падручнікі. І нешта Вера не паведамае, ці ачуныла маці. Таблеткі, якія Вера не магла ў Казані адшукаць, Надзея Іванаўна два разы ёй паслала. Можна, трэба шчыра?

Былае іншы раз, што паштальён прыносіць не тэлеграммы, а выклік на тэлефонную размову. Надзея Іванаўна прыходзіць тады на пошту задоўга да напісанай у позве гадыны. Сядзіць маўклівая, занепакоеная. Як усе жанчыны яе веку ў гэтым маленькім гарадку, яна прывыкла, што на тэлефоне міжгародня сувязі звоняць толькі на пільнай трэбзе альбо ў выпадку нечаканай няшчасці.

Ад таго, што на сэрцы неспакойна, Надзея Іванаўна з прыкрасцю ўспрымае і шчытанне нябачных за перагародкай дзючак («Стыстыя галовы — адно танулікі на ўме»), і нават надпісы на лаве і стале («Маладзёж, якая пайшла распусна — баць, што напісана: «Любімо, як сэрца вырваецца...» На Ілбе сабе напісаў бы, сараматнік...»). Знаёмы бас у тэлефоннай трубка: Аляксей — бацька маленькай Галачкі.

На што пахолаеш — не мог проста напісаць? А мне хацелася пацупь ваш голас — ці такі ж ён бадзёры, якім павінен быць. — Не смішы людзей, балбатуць... Што перадаць маці і Галачцы? — Ды нічога. Я з імі ўчора размаўляў... Даму яна ідзе з усмешкай на твары. А ён жа таго і хацеў, хітрун Аляксей...

Нарэшце, гэты дзень надыходзіць. Дзень нараджэння дачкі.

Тры гады Анатолю Вялюгін прадаваў над пазмай «Вецер з Волгі». Спачатку яна друкавалася ўрыўкамі. І вось цяпер мае магчымасць прытачыць твор цалкам. Ён параўнальна не такі ўялікі. Але ў ім — вялікае пацупь, вялікае хваляванне.

Гэта — толькі прадмова. Наілова чытаю прадмову да шляхоў, навалышч, глыбін, чысціні найвялікшага ў свеце жыцця.

Можна смела сказаць, што ўсё лепшае ў культуры вялюгінскага верша (калі разумець культуру верша не толькі як суму фармальна-прыёмаў) атрымала тут «задачу па сіле». Радзі вывераны сэрцам, узважаны, на кожным з іх — нагрукна надзвычайна складанай творчай задачы: расказаць пра Леніна, Уласна не пра Леніна, а пра Валодзю Ульянава...

Пра Леніна пісаць цяжка. Асабліва пасля Маякоўскага, пасля Канзевіча. Яшчэ цяжэй пісаць пра ленынскія вытокі — пра Валодзю Ульянава. Пра вытокі пісада ў прозе Марыта Шагіна. Есць і ўсім нам знаямы з дзяцінства кніга Волгін Верацінінай «Дзвюччы і школьныя гады Ільча». Есць, нарэшце, шматлікія вершы, апаэзіяны, пазмы, пэсіі...

І таму так уважліва прыглядаецца да пазмы Анатоля Вялюгіна. Таму і наспражваецца, калі ўгадваеш асобныя «паветры інтанацыі», якія нагадваюць Маякоў-

скага, асабліва ў заключным раздзеле, але мінаеш іх і з палёгкым удыхаць — паэт здолеў творча рухацца ў рэчышчы папярэдняга, гаварыць па-свойму і пра сваё ў гэтым істотна важным для сабе і для нас творы.

Ленін пачынаецца як Волга... Раўчук ператвараецца ў раку, якая плыве ў акіян... Гэта «метафара» працінае пазму... Яна арганічна жыве ў ёй. І на яе, як на чырвоную ніць, наізваецца тое, што звычайна завём «дзеяннем». Уласна, тут больш дарчы сказазя — рух. Рух твора. Рух пацупь, імклівага, як і думка.

Адчуванне Леніна. Пацупь Леніна, Цяжка знайсці какладнае слова. Вядома, усвядомленне Леніна, усвядомленне знітанасці таго факта, што ён прайшоў па зямлі, — з тымі дэсам... З дэсам кожнага, хто жыве на нашай зямлі... Імяна таму так натуральна ўваходзіць у пазму і Юрыя Гагарына. І маленькай дачка, якая наступнае ў пільне. Натуральна ў пазму ўваходзіць і чытаць; абуджаецца яго, чытача, роздум.

Пазму не столькі чытаець, колькі жыве ў ёй. Перажываеш разам з яе героем — хлопчыкам, юнаком з Сібірска — Валодзем Ульянавым. Акунаеш душой у чыстыя вытокі...

Каб раней на пачатку жыцця, я да гэтага змог прычасціцца, то, напэва, сцянона б іначай непаўдур, любі, працаваў і дружыў...

Такое сёння пачынаецца з самага звычайнага, абдыдзенага... Вядома, калі пра такое думаеш разам з пазмам...

Чалавек упершыню ў жыцці надзея чырвоны галштык. І ў гэты, у такі дзень «калючая, тугая вада страляе з краёна», нязвычайна здзека «бузук пад прасам электрычным», ажно падскокае і захлапаецца варам чынік...

Здавалася б, бытавое, штодзённае. Але яго асветлена адчуваннем «срабрыстых малаточкаў» калажы, здольнасцю пушышак на дрэвах «успальхнуць лістова», як толькі паглядзіць рукою кару... І не толькі адчуваннем асветлена. Але і прадчуваннем... Прадчуваннем вялікага. Такого вялікага, што мала сказаць — «горад у галштыку чырвоным». Трэба лішчэ напамінуць у гэтым прадчуванні вялікага пра марнасць, пра нікчымнасць «таннага блыску танцулёк», пра зманліваю «слодчы град клубнічык»... Дыта ачышчаецца для вялікага.

Не з усягона, не з любога абдыдзенага пачынаецца тако... І гэта — ва ўсім дэле пазмы. У адлюбавы таго «абдыдзенага» ў жыцці юнака з Сібірска, з чаго пачынаўся Ленін...

Ленін... Чысціна сумлення... Кіятва на «галубінай плочцы». І непаўторнае і вечно неспяротнае — «змагацца заўсёды... гато вы!».

Есць абдыдзенае і абдыдзенае. Паэту дазва ўбачыць, што вецер, які ломіць крыгі ва ўсім свеце, даёме менавіта з Волгі. «Вясновы з Волгі вецер...»

І пра гэта — пазма Анатоля Вялюгіна.

Гаты вецер дзюму ў твар юнаму Уладзіміру Ульянаву. Ён дзюму ў твар і падулету, які сёння ўпершыню надзея чырвоны галштык.

Пра што лішчэ пазма? Яна — пра «сэрца Валодзевы»... Яна — пра крыгалом... Не толькі пра той крыгалом, калі «Волга Сцяпанаву на рокатам на Астрахань крыгі нясе...» Але і пра вялікі крыгалом душ чалавечых, з якіх сплывае ўсё наівае, ачышчаючы струмені самага чыстага, самага блакітнага, нараджаючы галубіную чысціню...

Дэталі — быт — эпоха. Така, уласна, «структура» пазмы, калі разглядзіць яе чыста знешне. Але як яны асасаваны, гэтыя «дэталі»? Восць чытаець, напрыклад, раздзел «Надзея». І ў кожнай прыведзенай пазтам дэталі бачыць строгі адбор, падпарадкаваны перадачы задумы — паказу (а далакней — нараджэнню ў нашай душы) прадчування Ульянавым Леніна: «На карце выступалі жылы далакней Лені і Нявы».

У пазме адноўлены, відочна, сільны ўдзельны пазта, і такі момант, калі юны Ульянаў «сарава на шыры крыкы некалі здарыцца ў моманту», які пазт аднаўляе імяна не столькі на аснове дакумента, колькі на аснове пазтычнага ўваўлення, абгунтананага логікай жыцця. У гэтым, мне думаецца, адзін з моцных бакоў твора. І ніяк іншак не называць гэтую якасць, як толькі творчай смеласцю пазта.

Анатолю Вялюгін аднаўляе перад намі ўнутраны свет будучага Леніна. Тактоўна, з любоўсю і любую паказвае яго ўспрыняццё свету, яго пазтычнасць душы. «Салавей, сэрца цёплых лярнак»... Тут праз сваё, вялюгінскае, пазт здымаюць перадачы яго, Валодзі Ульянава, адчуванне. Праз самае крышталнае ў сваёй душы пазт ідзе да разумення характара «самага чалавечнага з усіх прайшоўшых па зямлі людзей»...

І мы падпарадкоўваемся волі пазта. Мы жывём побач з Валодзем. Мы хвалюемца, калі ёсць магчымасць для Валодзі «дастаць у нейкіх там знаямых раман цікавы «Што рабіць?». Мы залудваемся над тым, што Карыфені Апалон «вершы нашага Купалы перакладзе праз трыццаць год»... Разам з Валодзем перажываем гора — смерць бацькі. Разам з ім абураемца, калі даведваемся, што ўслед за Псаравым,

адзін наведвальнік, другі, і пікі смежныя сурзатк ўзлэталі з-пад яе рукі.

І над прынесаю кароткай пльме напышыла, стражыя яе крухалына карона, за белы жмучу халадней.

Пераклад з рускай мовы.

Валія БРУТАНЕ

Магчыма, я нішто, магчыма, толькі пясчынка дробная — сусвету доліна.

А ўсё ж я рада: парастак не гіне — малы, ды смелы, нават у пустыні.

Я, можа, вецер, што імкне з-за хмары і пашчыць лоб, высокі, як і мары!

Я, можа быць, раса сарваная кветкі, што высыхае кутка, неўзабаве ідуць, ці дождж, які не там, дзе трава януць.

Ідзе, а га жалезе барабаніць, ды ўсё ж мой голас — у імя жыцця.

Пераклад з латышскай мовы.

ТРЕБА ГЭТАГА ТОЛЬКІ ЖАДАЦЬ

Есць непадалёк ад Мінска, на беразе Свіслачы, вёска з паэтычнай назвай — Ільнен. У вёсцы — багаты калас. Тут, як і ўсюды, многа моладзі. І калі вы спытаеце вясковых хлопчыкаў ці дзвюччыню, да каго падобныя яны жадаюць быць, абавязкова пацупь: «Хочам быць такімі, як Рыма». Так, юныя робяць жыццё з Рыма: вучацца быць вернымі Радзіме, як Рыма, расіць умовы, смелымі, як яна.

Рыма... Есць у Ільнені, калі школы, алея маладых дзвюччы. Не пасадзілі яны неўзабаве пасія ваіны. Алея вусці імя Рыма. Лепшаму класу Ільненскай школы даецца права вучыцца ў класе, дзе вучылася Рыма. Есць у школьным пільнерскім пакоі альбом, дзе пра Рыму напісана шмат цёплых, шчырых слоў.

Рыма... Есць у Ільнені і дарагая для ўсіх магіла. Не зарастае сюды людская сцяжка. Асабліва часта ходзяць сюды дзеці. Тут праводзяць тры ўрачыстыя зборы: атрадаў, тут лепшых вучняў прымаюць у пільнеру.

Магіла гэта — Рыміна. На чырвоным абеліску словы: «Каб выйсці на справу вялікую, трэба гэтага толькі жадаць». Гэта былі любімыя словы юнай партызанкі з Ільненя — Рымы Куныко. Семнаццаць гадоў было ёй, калі фашысцкая куля абарвала жыццё. Толькі семнаццаць... Можна, таму і засталася яна ў памяці людзей проста Рымай.

Аб яе кароткім, але славуным жыцці расказае Галіна Васілеўская ў кніжцы «Маланка ўначы». Шэсьціміна рупліва збірала матэрыял. Неаднойчы сустракалася і гутарыла з матці герані, заслужанай настаўніцай БССР Верай Маркунаўна Куныко, з братам Рымы Маркам, з партызанскай матці дзвюччыні — Палагей Аляксандраўна Сакольчыка. Адшукала яна і сяброўку Рымы, Ніну Баразну, а таксама былога камандзіра партызанскага атрада Р. Голанта і камандзіра роты Г. Патапейку. Гутарка з гэтымі людзьмі пямалга пісьменніцы намалюваць прывабны вобраз юнай партызанкі.

Чатырнаццацігадовай шпікеркай Г. Васілеўская, «Маланка ўначы», дакументальная апавесць. Дзяржаўнае выданства БССР. Радзінскай дзіцячай і юнацкай літаратуры. Мінск, 1963.

У мяне многа сібраван-паэса. Жывуць яны ў розных краях нашай вялікай Радзімы. Адных я ведаю асабіста, другіх — па іх творах. І сёння, напярэдадні нашага жаночага свята, я хачу прадставіць некаторых з іх на нашай роднай мове.

Еўдзікія Лось.

прышла Рыма ў партызанскі атрад. Але зробленаму ёй моцна пазайзросцілі многія сталыя салдаты. Восем узарваных шпілавоў, сем знішчаных мастоў, многа забітых гітлераўцаў — такі базь рахунак юнай герані.

Кніга «Маланка ўначы» ў лепшым сэнсе выказаўся. Яна паказвае вытокі геранізму, раскрывае працэс станаўлення характара, выспаваня поглядаў маладога савецкага патрыёта.

Незадоўга перад ваёйнай сям'ю Рымы напаткала вялікае гора: па фашысцкаму даносу быў арыштаваны бацька. Але ні падлетак Рыма, ні крыху старэйшы за яе брат Марк і Валодзя не заталі крыўды на Савецкую ўладу. Яны цвёрда верылі: тое, што здарылася, толькі балочная памылка. І калі для Радзімы наступіў пяцкі час, два юны і чатырнаццацігадовыя дзвюччына прышлі ў рады на-

родных месцаў. Двое з іх — брат і сястра — аддалі за свабоду і шчасце Радзімы самае дарагое: жыццё.

Г. Васілеўская расказала пра гэта проста, шчыра, цёпла. Большасць старонак прысьвечана Рыме. На іх — сціплы расказ пра тое, аб чым марыла і што зрабіла Рыма Куныко за свае семнаццаць гадоў.

Есць у кнізе і паўныя недахопы. У прыватнасці, Рыма Г. Васілеўскай ніколі, ні на мінуту не сумняваецца, ніколі не адчувае страху, нават тады, калі адна ідзе на «чыгунку». Часам дзвюччына выгладзе залішне разважлівай, не па гадзе сур'ёзнай. І яшчэ: гаворыць Рыма часам вельмі ўжо неапулярна, узнісла-пафасна.

Усё ж кніга маладога аўтара — яшчэ адна цаглічка ў вялічэй помнік геранізму нашага народа ў гады Вялікай Айчыннай ваіны.

М. ГІЛЬ.

ДРУЖАЦЬ СЭРЦЫ — ДРУЖАЦЬ ПЕСНІ

Ева БУДНІЦКАЯ

РУКІ

Белыя, цёмныя, тонкія лоба Рукі лодзей ратвалі ад згубы.

Рукі! Яны разбіралі завалы, Горы пасля ваіны будавалі.

Паркі, сады даглядалі штодня, Пэсіі першае дзіцяна.

Рукі разумныя, Моцы натхнёныя Часта шурпацелі ў працы будзённай.

Лёгка палыць поглядзіце: скароні, Тонучы шчасліва ў шырокіх далонах.

Бела-руковыя, Быццам бы кветкі, Бачыце, рукі жанчын над сусветам.

Душы, спэбныя

Рукі ўзнялі, Шчыра падалі іх лодзім зямлі.

Моцныя ў поцёку дружным, адзіным: — Людзі планеты, свету людзіні!

Міру і дружбы, Шчасця ў яках...

Есць сярэд іх і мая рука... Пераклад з украінскай мовы.

Бела АХМАДУЛІНА

Афіцыянтка

Ды восяе праходзіць каралева ў зіхачынні завушыці, З пашанай сочаць кавалеры за ножкай лепшай з чараўні.

Гня пахмулае шойкам, Глябні воч яе ў расе, І вейкімі яе, як шокам, раптоўна ўражаныя ўсе.

А стройнасці якой смуглінкай З падносамі над галавой ідзе яна, афіцыянтка, ў кафе над небяно страхой, Яе пароды просяць гэтак

МАЛАХІТ

Калісіці над хрыбтом Урала, Пашырышы марскую гулю, З вятрам і вышнімі дзюль Гурма зеленаватых хвалю.

Было ёй любя на прасторы Сагазі з разбегу аж да зор, Адхлынула і знікла мора, І горы ўсталі, як дзюры.

Але напрызна прырода Ток не забыла аксаміт: У камяных дзвяхі пародах Гупка хваляў малахіт.

У ім жывуць марскія далаі, І кроціцы: вятры падымуць — І маронія прычуніца хвалі І зноў да мора пабегуць.

Пераклад з рускай мовы.

МАЛАХІТ

Калісіці над хрыбтом Урала, Пашырышы марскую гулю, З вятрам і вышнімі дзюль Гурма зеленаватых хвалю.

Было ёй любя на прасторы Сагазі з разбегу аж да зор, Адхлынула і знікла мора, І горы ўсталі, як дзюры.

Але напрызна прырода Ток не забыла аксаміт: У камяных дзвяхі пародах Гупка хваляў малахіт.

У ім жывуць марскія далаі, І кроціцы: вятры падымуць — І маронія прычуніца хвалі І зноў да мора пабегуць.

Пераклад з рускай мовы.

МАЛАХІТ

Калісіці над хрыбтом Урала, Пашырышы марскую гулю, З вятрам і вышнімі дзюль Гурма зеленаватых хвалю.

Было ёй любя на прасторы Сагазі з разбегу аж да зор, Адхлынула і знікла мора, І горы ўсталі, як дзюры.

Але напрызна прырода Ток не забыла аксаміт: У камяных дзвяхі пародах Гупка хваляў малахіт.

У ім жывуць марскія далаі, І кроціцы: вятры падымуць — І маронія прычуніца хвалі І зноў да мора пабегуць.

Пераклад з рускай мовы.

МАЛАХІТ

Калісіці над хрыбтом Урала, Пашырышы марскую гулю, З вятрам і вышнімі дзюль Гурма зеленаватых хвалю.

Было ёй любя на прасторы Сагазі з разбегу аж да зор, Адхлынула і знікла мора, І горы ўсталі, як дзюры.

Але напрызна прырода Ток не забыла аксаміт: У камяных дзвяхі пародах Гупка хваляў малахіт.

У ім жывуць марскія далаі, І кроціцы: вятры падымуць — І маронія прычуніца хвалі І зноў да мора пабегуць.

Пераклад з рускай мовы.

МАЛАХІТ

На самым світанні Надзея Іванаўна адрывае лісток календара. Наступны лісток — у чырвонай рамцы. Не друкарскай — самаробнай, алоўкавай.

Засцілае святочны абрус, ставіць на стол букет гладыёсаў. Гладыёсы, астры, півоны, гваздзікі да гэтага дня расцітаюць у яе на дзвю буйной, прывабнай, задзірстыя кветкі. Ні ў кога ў гарадку такой парой дзвю і палісады не жацеюць, не сінеюць, не чырванюць гэтак ярна і асліялалына — толькі ў Надзеі Іванаўны. Надзвючоркам, калі трохі слабе прыбь, яе цяпер часей, чым калі-небудзь, адведваюць знаёмыя — прыходзяць пасядзець, як сказаў нехта жартам, сярэд трапічнай прыгажосці.

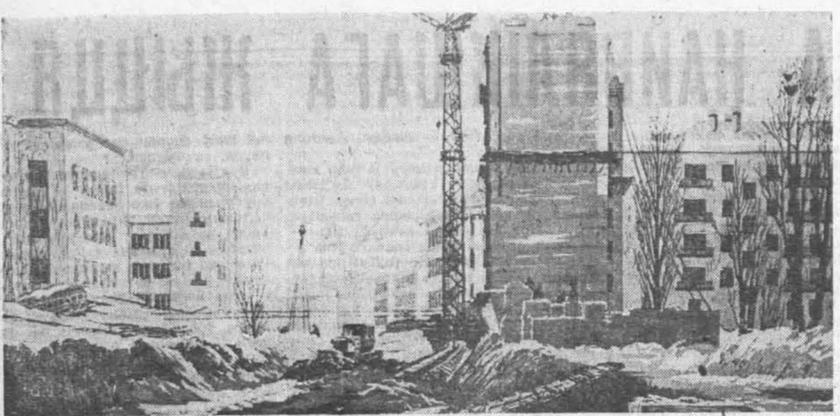
МАЛАХІТ

Але сёння да здзіўленага сонца падымаюць галоўкі толькі рэшткі той трапічнай прыгажосці. Амаль усё, што ўчора яшчэ пышына красавал на кустах і кветках, стаіць сёння ў тачках і вёдрах з вадою, сабранае ў вялізныя букеты.

Надзея Іванаўна сядзіць каля букетаў урачыста і строгая. У чорным плаці, у чорнай касціцы. Сядзіць і чакае. Тым, каго яна чакае, — вяснушкавата Галачка з чародкай таварыства, — прыходзіць таксама урачысты і ў чыстых кашулях. Двое ці тры манішых хлапоў нясучь драўляную пэсіку.

МАЛАХІТ

Неўзабаве пасля ваіны паранілы ў горадзе называў адну з вуліц Галіным імем. Думалі спачатку перайменаваць пакрыжастую прычуніцу вулічку, дзе праціло маленства і юнацтва дзвюччыні, дзе да гэтага часу ў сваім старым домку жыве яе матці. Але вулічка заўсёды звалася імем слаўнага бальшышка-чэкіста. Пазваўляць яе гэтай хорашай назвай было імкненне і няправільна. Галіна Імя прывыклі новазабудаванай вуліцы ў другім канцы гарадка. Надзея Іванаўна прапаноўвала туды пераехаць, але яна адмовілася. Не пажадала пайсці на сцэны і двор, дзе з

3 Республіканская мастацкая выстава. В. ТКАЧУК. Будавіцтва на Друкарскай вуліцы.

«Я ВЯЗУ У НЬЮ-ЙОРК ПРЭМІЯНІЯ НАВІНЫ» ЭКСПЕРЫМЕНТ ПАДАЗРОНАЙ КАШТОЎНАСЦІ

Вядомы амерыканскі імпрэсарыю Сол Юрок, які выхадзіць з Масквы, у гэтым годзе распандзітам агенства Друкарскія падзяліць сваім арганізмам аб культурным аб'екце паміж ЗША і Савецкім Саюзам.

— Мой піянінны прыезд у Маскву, — кажаў Сол Юрок, — супаў з вялікай палей у гісторыі амерыканска-савецкага супрацоўніцтва. Я маю ў Маскве падпісанне аб праграме навукова-тэхнічных і культурных абменаў паміж ЗША і Савецкім Саюзам на наступныя два гады. Я глыбока перакананы, што яно адыграе вялікую ролю ў паліпавышэнні ўзаемаўважання і ўмацаванні дружбы паміж нашымі народамі.

Мне выпаў гонар у 1956 годзе ўпершыню пазнаёміць сваіх сучаснікаў з выдатнымі прадстаўнікамі савецкага мастацтва — Давідам

Ойстрахам, Эмілем Гельдэсам, якія сталі вартымі амерыканскай публіцы. Кожны іх канцэрт, які і наступна выступленні артыстаў Валікага балета, чароўных танцоўраў ансамбля «Броўка», маісеўцаў і іншых назімаў выклікалі ў зале бурны захаляючы ашавы. Слова «трыумф», бадай, вельмі слаба паказвае велічыню поспеху, якім карыстаўся ў амерыканскай савецкай выканаўцы.

Пачынаючы з 1958 года, амаль кожны канцэртны сезон у ЗША праходзіць пад знакам савецкага мастацтва. Афішы са словамі «проста з Масквы» дзейнічаюць на людзей глыбока. За гэтыя гады ў Злучаных Штатах выступалі звыш шасці тысяч артыстаў з СССР. На іх канцэрты пабылава больш аднаго мільёна глядачоў.

Я атрымаваў шмат пісем з розных гарадоў Амерыкі з захаляючымі выдукамі аб мастацтве савецкіх артыстаў. Праўда, бываюць і сардэчныя пісьмы. Іх пішуць тыя, хто не змог купіць білеты на канцэрты маскоўскіх зорак. Для таго, каб задаволіць патрабаванні амерыканцаў, якія жадалі, напрыклад, паглядзець Вялікі балет або канцэрт маісеўцаў, іх турнір па ЗША даваўся б прадоўжыць на гады.

План культурнага супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі выконваецца на аснове ўзаемнасці. У гарадах Савецкага Саюза гасціралі буйныя амерыканскія ансамблі і салісты. Пасля вяртання дамоў яны шмат разказвалі пра гарачы прыем, які ім заўсёды аказвалі савецкія глядачы.

У Маскве я веў перагаворы з Дзяржаўным канцэртным аб'яднаннем СССР пра далейшае гасціральнае мастацтва ў ЗША. Я звычайна задавалі вынікі гэтых перагавораў. Я візу ў Нью-Йорк прыемныя весткі.

У 1964—65 гады ў Злучаных Штатах будзе працягвацца парад зорак савецкага мастацтва. Амерыканская публіка сустрэнецца з трупай Ленінградскага балета, якая пакажа на

КРУПСКІЯ ВЕЧАРЫ

Шмат пільных падзей адбылося за апошні час у культурным жыцці Крупскага раёна.

У Крупскім працягваюць два нацыянальныя ўніверсітэты: культуры і здароўя. Іх наведвае мала 400 чалавек. Ва ўніверсітэце культуры ідуць працяглыя лекцыі «Што такое мастацтва і яе яго ўзнікненне».

У Райнаўскай вёсцы ў дапамогі грамадскіх распускоўдальніцкай працы ў саўраце «Удэла» бальніцы. Ва Уздзянінскім сельскім клубе даўно не было та мінгалюда. Праводзіліся літаратурныя тунды, дыктарскія конкурсы. Выдана праддана імят літаратуры.

У Дубавскай сельскай бібліятэцы паставіла задачу — мець актыўных чытачоў у кожным доме. Задачы бібліятэкі Татцяна Даварычкі арганізавала перасоўні, правадзіць аходы двароў. Штомесячна наліжваюцца літаратурныя тунды, дыктарскія конкурсы. Слугамі бібліятэкі дзвер карыстаюцца каля 800 чалавек.

У Адольфскай вёсцы пасаджылі на літаратурнага аб'яднання пры газеце «Ленінскіх курсах». На пасаджыні былі абмеркаваны вершы Уладзіслава Рубца, Язены Жушкі, Валіціны Бондар, Аляксандра Самуілава, Лешчына з іх змяшчэння ў «Літаратурнай старонцы».

У Цінава працоўны вечар сустрачы трох пакаленняў у вёсцы Пача. У вечары прынялі ўдзел старэйшыя навуковыя весткі старэйшых сельсавета Ул. Стасівіч, дыктары школы М. Супорнін, малады член партыі месьцік Г. Раўбін, дыктары брыгады навукова-тэхнічнай працы Крупскага сельсавета М. Малаася, сакратар камсамоўскай арганізацыі Т. Кастыця.

В. КАЗЫРЬЦІ.

ВОДГУКІ АДАКАЎ

«ЁСЦЬ У ПАСЁЛКУ ДОМ КУЛЬТУРЫ»

Пад такой назвай у нашай газеце ад 28 студзеня г. г. быў надрукаваны артыкул Л. Мысліцы, дзе аўтар, між іншым, гаворыць і аб тым, што агітыргада Дома культуры гарадскога пасёлка Валожын страціла сваю былую славу. Гурты мастацкай самадзейнасці летась не зрабілі ніводнага выезду з канцэртаў і каласы і саўгасы, не выступілі і на сваёй сцэне.

Партком КПБ Маладзечанскага вытворчага калгаса-саўгаса ўваўраўна, куды была накіравана на разгаванне карэспандэнцы, паведаміў рэдакцыі, што крытыка работы Валожынскага Дома культуры была правільнай.

Партком прымае меры, каб гэтая ўстанова культуры палешыла сваю працу. Ужо створаны каласы і драматычныя гурты. Пацаў працу ўніверсітэту культуры. У апошні час Валожынскі Дом культуры пачаў часцей праводзіць вечары пытаній і адказаў, маладзёжныя вечары, даклады, лекцыі і інш.

ГУМАР СЯБРОУ

НЕПРЫЧАСНЫЯ ДУМКІ

Станіслаў Ежы Лец (нар. 1909) — лэст і сатырык дэбютуе ў 30-х гадах, калі выдана некалькі зборнікаў вершаў. У той час супрацоўнічаў з левымі літаратурнымі друкамі. У гады вайны ўдзельнічаў у партызанскім руху ў якасці афіцэра Арміі Людовай. Пасля вайны апуліваў шматлікія прыжыццёвыя і сатырычныя зборнікі («Палляны каўчуг» — 1946, «Прагулка чышка» — 1946, «Жыццё ў француз» — 1948, «Новыя вершы» — 1950, «3 тэмаў і адной француз» — 1959, «Намеснік» і пытанне, куды ідуць людзі» — 1961, «Аб лая аб лашука» — 1963). Асабліва вальюна папулярнасць заваяваў яго аўтар афарызмаў, якія пад агугным навукова-адукацыйна-агучнага ланка ўзбуджэння друку (першы выпуск — 1957, другі выпуск — 1959) і перакладзены на многія замежныя мовы.

Уласнае бесцясне, як чужыя і неспаспелыя, так чужыя і спелыя.

Трэба аглядаць чалавека, не паказваючы пры гэтым яго бруднай блізкасці.

Шавінам такі дробны, што ўціскае цяжкім.

Стаў іроніку пад пытанніямі.

Не здзіўляйся, што ты, ад якога пакіне друку, каб любіць, калі яму некадзіць.

І вораг закрэпае жыццё струнку... каб яна лопнула.

У яго былі такі пункт погляду, што яго адуць высеялі.

У небеспечнай часе не казайся ў сабе — там ідзе лягчай за усё знойдчы.

Варты жэло той, хто не бачыць жарон, пануле не дадуць у зубы.

Што не выклічае сумненню, не пераможа іх.

За колькі галасоў лі-

ГЭТА БЫЎ АЦЭР ВЯЛІКАГА ТАЛЕНТУ

1921 год. Беларусь аднаўляла сваю гаспадарку, культуру. Разам з усім народам асабліва актыўнай у гэтай справе была моладзь. Яна ішла на заводы, фабрыкі, у інстытуты, вучылася на курсах. Прага да вучобы, творчай працы была тыповай расай таго часу. У Маскве пры Мастанкім тэатры была створана беларуская тэатральная студыя, у Мінску працавалі два беларускія тэатры і шмат гурткоў мастацкай самадзейнасці.

— Адноўчы за кулісы тэатра Ул. Галубка з'явіўся вярхасты і жывы юнак. Ён адшукаў кіраўніка трупы і звярнуўся да яго.

— А ці можае вы прыняць мяне ў вашу труп?

Той паглядзеў на хлопчыка, усміхнуўся, спытаў:

— Колькі ж табе гадкоў?

— Пакуль што шнашчацца, але хутка будзе і семнаццаць, — смеяў адказае Згіроўскі.

— А што ты ўмееш рабіць на сцэне?

— Умею дэкламаваць вершы, спяваць — аліні і ў хоры. Нават танцаваць умею.

Гэта было сказана з такой упэўненасцю, што Галубка засталася толькі згадзіцца. Згіроўскага залічылі ў трупы з выпрабавальным тэрмінам.

Чаго толькі ні рабіў у тэатры энергічны і прапазольны юнак. Ён збіраў рэвізіт, развешваў афішы, памагаў абсталяваць сцэну, падаваў акцёрам касцюмы, а хутка пачаў удзельнічаць у маскоўскім, пещ у хоры, танцаваць. І нідзе Згіроўскі не падышоў свайго кіраўніка. Яго па-люблілі ў калектыве.

«Я выконваў тыя ролі ў п'есах Галубка, якія палыходзілі да майго ўзросту, ролі хлапчукоў, што прысутнічалі ледзь не ў кожнай п'есе Галубка», — успамінаў Згіроўскі пра гэты перыяд.

У 1926 годзе Згіроўскі атрымаў агляду роду Васіля ў п'есе Ул. Галубка «Плывагоны».

Гэты спектакль ставіў вядомы рэжысёр і драматург Е. Мірочнін, які аказаў велізарны уплыў на акцёра, як і на ўсё калектыву тэатра. У ролі Васіля якаяра раскрываў талент Згіроўскага, умею самастойна працаваць. Перад глядачом з'яўляўся самаўвучынем кулацкі сын, не па-збаўлены ў той жа час базвалінасці і неучаста. Глядачы бачылі тлі жыцця-нядзіджыка, які склаўся на ўзростна-народа, у яго казках і жартах. «Калі Васіль — Згіроўскі пачынаў свісць на гліняным коніку, дэманструючы свой талент перад ня-дзіджыка, нельга было ўтрымацца ад смеху», — успамінае З. Ліскава, была актрыса тэатра Галубка.

Але акцёр не толькі сміяўся з Васіля, ён раскрываў прычыны інаўчыму, які панаваў у кулацкім асяроддзі.

Частыя вандраванні па Беларусі,

ГЭТА БЫЎ АЦЭР ВЯЛІКАГА ТАЛЕНТУ

вострая назірлівасць над жыццём — усё гэта спрыяла хуткаму ўзмож-ненню талента Згіроўскага.

Ціпер А. Згіроўскаму даручаліся адказныя ролі амаль ва ўсіх спектаклях. Актыўна ўдзельнічаў ён і ў дыверсіентах. Акцёр добра танцаваў, чаптаў вершы, спяваў у хоры, што дапамагала ўдасканаленню май-стэрства.

1930 год з'явіўся пераломным у творчым жыцці тэатра і акцёра. На сцэну Вандруоўна тэатр прынялі п'есы на сучасныя тэмы. Гэта быў жахлівы скачок ад выканання вобра-заў мінулага і даўно мінулага да вобразаў сучасных савецкіх людзей, які будавалі новае сацыялістычнае грамадства.

2 красавіка 1930 года адбылася прэм'ера спектакля «Дыктатура» І. Мікіценкі. У гэтай п'есе, прысвечанай тэме калектывізацыі, тэатр адлюстравуў класавую барацьбу на вёсцы і нарэджэнне моцнага саю-за паміж рабочымі і сялянамі ў пер-шы ўздым калгаснага будаўніцтва. А. Згіроўскаму тут была даруча-на гадоўная роля рабочага-камуні-ста Дудара, якога ён паказаў пал-кім і актыўным арганізатарам, пр-стым і прывабным чалавекам.

А. Згіроўскі добра разумее, што для выяўлення новых рыс сучаснага перадавога чалавека старая манера ігры, якая больш пасавала да мел-драмы, становіцца непрыдатнай.

Стварэнне вобраза рабочага-каму-ніста, барацьбіта за сацыялізм, за калектывізацыю на вёсцы з'яўляецца ўжо буйным крокам наперад на шля-ху авалодання акцёрам асноўнымі ме-таду сацыялістычнага рэалізму.

Пазней А. Згіроўскі іграе ролю камсамольца Тарка з п'есы «Энтузі-азы» Е. Тарвід і Н. Сераброва. Акцёр зрабіў яго жыццерадасам, жартаўлівым, дасціпным. Сэрца гэта-га юнака жыло пачуццямі патрыя-та, які цыцра калюшчыя аб лесе свайго роднага заводу. Бліжэй да Таркі па сваім месцы быў вобраз Прышчы з п'есы І. Мікіценкі «Дзю-жачы нашай краіны», прысвечанай будаўніцтву Днепразеса.

Аб выкананні ролі студэнта Васі Балабана з п'есы «Гісторыя піці ха-восту» Л. Левіна высока адгучыўся пісьменнік А. Звонак. Ён пісаў, што ў гэтай ролі «акцёр сукны на вонка-выя праўдліва камічнага, але затое багаты на раскрывіць драбніц і адзінену яго перажыванню». А гэта ўжо сведчыла аб тым, што ў творчым арыенце акцёра з'явіліся сродкі са-праўды высокага рэалістычнага ма-стацтва. Яго Балабан вырастаў у ча-лавека прышчывага, калі бачыў, як ворагі пачалі ганьбаваць любімага прафесара Багаляеў, які дапамог вы-крыць лацнта Шафэра, які шанта-жыраваў сумленнага прафесара.

І ўсё ж талент А. Згіроў-

САЛІСТРА «ВЯСЭЛАГА ЭКСПРЭСА»

Пры Доме культуры магілёўскіх чыгуначнікаў створан ансамбль «Вя-сэлага экспрэса». Большасць яго ўдзель-нікаў — дзюжачы. У праграме ан-самбля ў тэмах, званальных квартэ-ты тэма, сатырычныя сцэны, нумэ-ры арыгінальнага жанру.

За кароткі час удзельнікі ансамбля далі каля 20 канцэртаў. Яны выступі-лі перад рабочымі магілёўскіх за-водаў, выхарама Шклова, Быхава, Крывава. Асаблівым поспехам кары-стаўца выступленні салісты Алы Чаіко, якую вы бачыце на гэтым здымку.

Фота А. Гошыша.

ЖЫВЫЯ УПРЫГОЖАННІ

Сярод англійскага вышэйшага свецкага і мому ўваходзіць новы від упрыгожвання — жывыя жукі на ланцужку, што носіцца на руцях або на грудзях.

Удалаўдальнай найбольш дарагога ўпрыгожвання тэатра роду з'яўляецца місэ Мак Гарней. Яе жук буйнай і радзай пароды дастаўлен з Паддэнай Абрэкай. Пры належаючым доглядзе ён можа пражыць восем гадоў. Распяванна спе-цыяльна прызначана на маршэна і догляджу жука. Жук баіцца холаду, лёгка прастуджаецца. Галова жукі ўпрыгожаны арнамантам з брыльянтаў, за якімі трэба сачыць, каб не згубіліся.

У Мінбрасьен.

13 АСЛОУ ЕДУЦЬ У АНГЛІЮ

Яшчэ ў 1960 годзе прэ-зідэнт Гандурава генерал-фельдмаршал Рамон Віле-да Малеа прызначыў брытанскаму фельдмар-шалу асянд на двана-дцятую вышэйшую ступе-ню Вялікага кавалера ўпрыгожана чужымі а-рымантам і догляджу жука. Жук баіцца холаду, лёгка прастуджаецца. Галова жукі ўпрыгожаны арнамантам з брыльянтаў, за якімі трэба сачыць, каб не згубіліся.

У Мінбрасьен.

УПЛАМАНННЕ НЕПАЖАДАНА

Магістрат гарада Хаус-тан у штате Тэхас гэ-таму дзюжачы на чы-стасі супраць аднаго адзіліў прасоўцы групы жыхароў прасоўцы ст-дэнэ-му імя прэзідэнта Джона Кенэдзі. Магістрат лі-чыць, што ўлашчаны ад-зіліўшы прэзідэнце не-пажадана.

«Фольксцітэме».

СУМ І ПАРНАГРАФІЯ

Здымкі фільма «Кле-пачы» на чыгуначнай ста-цыі, чым здымкі любяга іншага падобнага фільма.

Фота А. Гошыша.

ІХ ЧОРАВЫ, ІХ МАРАЛЬ

Факты з зарубежных газет і часопісаў

Фільм здымае крыль-ляй раскоша дэкарацыі і вялікай колькасці ста-наў. Гэты фільм абды-сэры фільма здымаю-наскерпа сумнымі. Ця-рэра забяўваюць яшчэ ў першай частцы фільма, а ў гэтай астатні час пры-свечаны любовым пры-гожам Клепачы. Ціка-ва глядзец паглядзець лавяцтва толькі тым, што на працягу ўсяго фільма Клепачы толькі даў разам пелюшчына камяні апрагануць.

«Канадзін трыбюно».

Заходнегерманскія тан-кавыя часці, што знахо-дзіцца на вучыніках у Англіі, здымаў пад на-звам дзюжачы запавед-на Салсберы Таль. Танкі з'яўляліся з змяненне дзю-жачы маршэ, якіх зды-маў пад абаронай пра-екту. Дэманстрацыя пра-екту арганізаваная жы-ццёва. На гэты момант таксама падзялілі ад вуч-чыню, была разаванна.

«Вохенпост».

Вільям Клеф Форд, ма-лодшы сын аўтамабиль-нага каралеўскага інжы-нера, вырашыў сур'ёзна заняцца футболом. Ён на-быў ідуўна за шчысь мільёнаў долараў фут-больную каманду «Дэ-тройтскіх львоў». Яго брат, Генры Дугі, таксама на-быў каманду «Дэтройт-скіх львоў». Мярнуўшы, што ён купіць каманду ў Рытэраў. Пра гэтаў му-жчыню нічога невя-дома.

«Уорнер».

Група вярмэнскіх урачоў у выніку працяглага і грунтоўнага даследаван-ня ўсталявала ўплыў зместу тэлеперадач на работу органаў ствала-вання. У адуліваваных выніках даследавання ўсталявана, што ў час прагледу тэлеперадач, якія выклікаюць нахвнен-насць і сісціюнасць, па-вышэнне частаты і часта-ты стравічывага соку, што павышае неабсяну ўсталяванае чыстае рух-лівае стравічывае с-траваічывае. Пацуче не-дывалявання зместам перадач не апынае шы-ракае палівае на арганізм. І асабліва спрымаюць дзейнічае на работу органаў страві-

«ЖЫВЕЛЬНЫ ІНСТЫТУТ»

«Веды не патрэбны ча-лавецкаму. Самае вялікае, што патрэбна чалавецку, гэта ўмець чытаць і пі-саць і думка. Я хачеў бы, каб чалавецтва вы-вучыла да пачорнага дзю-жачы даследавання атры-маных без уліку тэ-лэвізійных кампаній».

«Фольксцітэме».

У ГАСЦЯХ — ЯК ДОМА

Заходнегерманскія тан-кавыя часці, што знахо-дзіцца на вучыніках у Англіі, здымаў пад на-звам дзюжачы запавед-на Салсберы Таль. Танкі з'яўляліся з змяненне дзю-жачы маршэ, якіх зды-маў пад абаронай пра-екту. Дэманстрацыя пра-екту арганізаваная жы-ццёва. На гэты момант таксама падзялілі ад вуч-чыню, была разаванна.

«Вохенпост».

БРАТЫ ФОРД ЗАЙМАЮЦА ФУТБОЛАМ

Вільям Клеф Форд, ма-лодшы сын аўтамабиль-нага каралеўскага інжы-нера, вырашыў сур'ёзна заняцца футболом. Ён на-быў ідуўна за шчысь мільёнаў долараў фут-больную каманду «Дэ-тройтскіх львоў». Яго брат, Генры Дугі, таксама на-быў каманду «Дэтройт-скіх львоў». Мярнуўшы, што ён купіць каманду ў Рытэраў. Пра гэтаў му-жчыню нічога невя-дома.

«Уорнер».

ДАРВІН НЕПАЖАДАНЫ

Магістрат гарада Хаус-тан у штате Тэхас гэ-таму дзюжачы на чы-стасі супраць аднаго адзіліў прасоўцы групы жыхароў прасоўцы ст-дэнэ-му імя прэзідэнта Джона Кенэдзі. Магістрат лі-чыць, што ўлашчаны ад-зіліўшы прэзідэнце не-пажадана.

«Фольксцітэме».

СУМ І ПАРНАГРАФІЯ

Здымкі фільма «Кле-пачы» на чыгуначнай ста-цыі, чым здымкі любяга іншага падобнага фільма.

Фота А. Гошыша.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ.

Рэдакцыйная катэгорія: З. А. АЗГУР, Г. М. БУРАЎКІН, А. І. БУТАКО, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, Т. А. ДУБКОВА, Г. І. ЗАГАРОДН, У. В. ІВАШЫН, А. М. КАШКУРЭ-ВІЧ, В. Б. ЛАДЫГІНА, П. М. МАКАЛІ, А. Н. МАР-СІНОВІЧ (адмыц савратар), К. Р. САБАЛЕНКА (на-меснік галоўнага рэдактара), І. А. САНКОВА, З. Ф. СТОМА, М. Г. ТКАЧОУ, Р. Р. ШЫРМА.

дзю 8 сакавіка (М). 18.30 — «Каварства і нахаванне». Шы-ракае палівае на арганізм. І асабліва спрымаюць дзейнічае на работу органаў страві-

дзю 9 сакавіка

Першая праграма. 11.30 — кі-напраграма. 17.20 — праграма перадач. 17.25 — для школьні-каў. 18.30 — «Тэлізійныя кабары» 17.45 — школа аграхімічных ведаў (М). 18.30 — урачысты вечар, прысьвечаны 150-годдзю імя перадачы — тэлізійныя навіны. 22.00 — тэлізійныя навіны (М). 22.30 — выно-к Т. Р. Шаўчэнка (Шаўчонка і Белурусь).

Другая праграма. 16.50 — пра-грама перадач (М). 16.55 — пра-грамыны штаб камсамольска-школьняна (М). 17.15 — для школьнікаў і малодшых школь-нікаў. 17.45 — «Веларусь рэспубліка мая». Дзю-жачы навіны. 18.35 — «Наві-ны». Фільм-опера. 20.00 — з-жыцця сям'і Лубяна. Дзю-жачы навіны (М). 20.20 — «Нясон-чы» і «Сакхынскі хар-чаратар». Прэм'ера тэлізійна-